

شهرمزاری و لاتہ کھم کہ نہ مردومہ! .. د. فاخر عالی خان ناودہلی

لہ گہ ۱۱ تھوہی جہنگہ کان پ۱۱ن لہ ۱۱ووداوی و ۱۱رانکھ و کارہ ساتبار، ۱۱ووداوی سہ یروسہ مہرہ شیان ت۱۱دایہ، تھم ناو نیشانہی سہرہوہ یہ ک۱۱کہ لہم ۱۱ووداوہ سہ یروسہ مہرانہ، تھم ۱۱ووداوہ ۱۱بہ سہرہاتی پلہ دار۱۱کی سہربازی یا بانپیہ، تھم سہربازہ، ناوی ش۱۱چی ی۱۱ک۱۱یہ، ناوبراو لہ ۱۱ژی 31 ئاداری 1915 لہ دایکبووہ و لہ 22 تھیلولی 1997 دا مردوہ، ش۱۱چی ی۱۱کی، لہ یہ کھی 29 ب۱۱شی پیاد۱۱ ل۱۱ مانچوک۱۱ لہ کار دابوہ، سا۱۱ی 1943 ب۱۱ ۱۱ووبہ ۱۱وو بوونہوہی تھمریکیہ کان ب۱۱ دوورگ۱۱کانی ماریانا گواستراوہ تھوہ، ل۱۱ مانگی شوباتی 1943 دا گہ یشت۱۱ تھ دوورگھی گوام.

دوای ۱۱ووبہ ۱۱وو بوونہوہ و شہ ۱۱کی یہ کلاکھرہوہ، ہ۱۱ز۱۱کانی ئ۱۱مریکا، دوورگھی گوامیان لہ سا۱۱ی 1944 دا دہست بہ سہر داگرتوہ، ی۱۱ک۱۱ ل۱۱گ۱۱ ن۱۱ س۱۱ربازی دیک۱۱ی یا بانی، خ۱۱یان لہ دوورگہ کہ شارد۱۱ تھوہ، لہ ن۱۱و تھم ن۱۱ سہربازہ شدا تھنہا س۱۱ ک۱۱شیان ل۱۱ دوورگہ کہ دا ماونہ تھوہ و تھوانی دیکہ ۱۱زگاریان نہ بووہ و مردوونہ ۱۱، تھم س۱۱ سہربازہ یا بانپیہ لہ دارستانہ کانی دورگھی گوام ماونہ تھوہ، لہ پ۱۱ناو ئاشکرا نہ بوونیان شو۱۱نہ کانی خ۱۱یان لہ یہ کتر جیا کرد۱۱ تھوہ، ہرہوہا بہ مہ بہستی ئاگاداری و ہہوا ۱۱پرسین، ماوہ ماوہ س۱۱ردانی ی۱۱کتریان کردوہ، تھم ش۱۱وہ ژیانہ یان ہ۱۱ تا نزیک۱۱ی سا۱۱ی 1964 بہر دہوام بووہ، لہ ک۱۱تاییہ کانی سا۱۱ی 1963 دا، دوو سہربازی دیکہ یان بہ ہ۱۱ی لافاوی دوورگہ کہ گیانیان ل۱۱ د۱۱ستداوہ، ئیتر لہو کاتہ بہ دواوہ ی۱۱ک۱۱ ب۱۱ ماوہی ہ۱۱شت سا۱۱ی دیکہ، ب۱۱ تاق و تھنہایی ماوہ تھوہ، ژیانی ۱۱ژانہی ی۱۱ک۱۱ لہ سہر ۱۱اوکردن بووہ، لہ ترسی ئاشکرا بوون، ۱۱اوکردنہ کھی لہ شہواندا کردوہ، ہ۱۱روہا ۱۱وو۱۱کی سروشتیشی ب۱۱ ہمہ ج۱۱رکردنی خواردن ب۱۱کار ہ۱۱ناو۱۱، جلو ب۱۱رگہ کانیشی لہ گہ ۱۱ای دارہ کان دروست کردوہ، بہ ہ۱۱ی ہ۱۱کھوتہ و کھش و ہہوای دورگہ کہ پ۱۱ویستی بہ جلو بہرگی ز۱۱ر نہ بووہ، ج۱۱گ۱۱ی نووستنہ کھشی لہ قو۱۱ایہ کی ژ۱۱ر زہویدا بووہ کہ ب۱۱ خ۱۱ی ۱۱کیخستبوو، ب۱۱ وریایید۱۱و ژیانی ۱۱ژانہی بہ سہر بردوہ و خ۱۱ی لہ مہ ترسیہ کانی گرتن و کوشتن پاراستوہ.

ل۱۱ ئ۱۱وار۱۱ی ۱۱ژی 24 24 ی کانوونی دوو۱۱می 1972 دا ی۱۱ک۱۱، ل۱۱ لای۱۱ دوو کھس بہ ناوہ کان۱۱: جیس دویناس و مانو۱۱ل دی گراسیا کہ دوو پیای

اوچی دوورگه که بوونه د زراوتهوه، ئهم دوو اوچیه، ب اوکردنی بیان چوونه ته ووبار کی ناوچهی تال فای دوورگه گوام، له کاتی گه ان و اوکردنه که یان ی ک یان بینوه، له سهره تادا وایان زانیوه که ی ک خ ک ی خ ک ی تال فو ب ت، له بهرامبه ریشدا ی ک و ت گه یشتووه که ده گیر ت و ژیا نی که وت ته مه ترسی، له بهر ئه وه ه رشی کرد ته سهر اوچیه کان، ئه وه ب ته ه ی ده ستگیرکردنی ی ک، ئه وه بوو دوا ی گرتن و ق به ستکردنی، ی ک ب نووسینگه ی ک میسه رانی دورگه که گواستراوه ته وه و خراوه ته ژر ل پرسینه وه، دوا ی ل ک ی نه وه و پشکنینی شو نی مانه وه ی، ی ک دانی ب ناسنام ک ی دانا وه، ئه وه ی پ ا گه یان دوون که یه ک که له سهربازه پله داره کانی و اتی یابان و له کاتی جه نگی دووه می جیهانییه وه له دوورگه که ماوه ته وه. به ه ی دابان و نه بوونی هیچ ه و ا ک، ی ک ل سا ی 1952 دا زانیبووی ک ج نگی دوو می جیهانی ک تایی پ هاتوو. دوا ی ده ستگیرکردنی س یچی، پشکنین ک ی گشتی ته ندروستی ب ده کر ت، له گه ئه وه ی جهسته که ی ز ر لاواز ببوو، به ام هیچ نه خ شیه کی نه بووه و ته ندروستی با شبووه.

گه انه وه ی ب یا بان

ی ک ل کاتی گ ا ن و ویدا، پ شوازییه کی گهرمی ل کراوه، له گه ئهم پ شوازییه گهرمه شدا ههستی به شهرمهزاری کردووه، به که نا ه کانی ا گه یاندنی گوتوه: شهرمهزارییه کی گهره یه ب من، ها و ک انم مردن و منیش به زیندوویی گه اومه ته وه"، ئهم قسه یه ی ی ک ده نگدانه وه یه کی ز ری له ناو یابانییه کان دروست کردووه، کاریگهریه کی ز ر له سهر خه لک دروست کردووه، بوو ب وت ی ک ی ناوبانگ و سهرزاری یابانییه کان. ئهم وته یه ی س یچی ب وته ی فه رمانده کانی جه نگی دووه می جیهانی ده گه ته وه، ده ت: له کاتی چوونمان ب به ره کانی شه، فه رمانده کانی ئمه پ یان ده گوتین: ئم ی یابانی، مردنمان پ با شتر له هه اتن و ب دیل گیران و که وتنه دهستی دوژمن.

ی ک، دوا ی گ شت ک ی فراوانی چاوپ که وتنی میدیای له شارو شار چکه کانی یابان، له ته مه ن ک ی نزیک شه ست سا ی، ژیا نی هاوسه رگیری پ که نه وه، ل ناوچی ئایچی لادی نیشت ج بووه. بهم شه یه ی ی ک بووه ب ه مای بهر خودان و ک سای تی ی ک ب ناوبانگی نیشتیمانی. ژیان و به سهرهاته کانی، بوونه ته داستان و سیناری ی فیلمی د ک ی م نتاری، سا ی 1977 له فیلم ک ی د کیوم نتارییه ناوی ی ک و ژیا نی نه نی بیست و هه شت سا ه ی خ ی له گوام به شداری

کردووه، لښکریکې تایدې 300 هزاره لاری ئېمریکی وهگر تووه. بهه یی
 هم خپلې اگریه یی یېکې، حکومت وهک ته فسرېکی سهربازی خانه نشینی
 کردووه. پېش چوونی بې بهرې جهنگ و مانه وهی له دوورگه ی گوام،
 دهر فته تی چاوپېکه وتن و دیداری ئیمپراتوری یابانی هیرو هیتلر یې
 نه هخساوه، بهام دواي گه انه وهی بې یابان، له کاتی گه یشتن و
 بینینی ئیمپراتور، یېکې وتی: خاوه نشکې من گه امه وه ما ه وه، زېر
 په شیمانم له وهی که ناتوانم باش خرمه ت بکهم. یېکې له تمه نی 82
 سا یی به جه ته ی دې کچی دواي کردووه، له هه مان ئه و گڼ ه نژاوه
 که وهک سهربازی ونبووی جهنگ، له سا یی 1955 بې هه که نرابوو، هم
 گڼ هه که ندنه ی سا یی 1955 دواي ئه وه هاتووه که مردنی یېکې به
 دایکې اگه یان درا بوو.

ئه وهی شایانی باسه هم شوې نه ی که یېکې تی دا ژیاوه، ئېستا ب ته
 شوې نښکی گه شتیار ی گرنکی دورگه ی گوام، گه شتیاره کان وه کو
 م زه خانه یه که سردانی دهکن و به گوریس و په تکی درېژ ده چنه
 ناوه وهی ما یی سېچی یېکې، هم شوې نه به ئېشکې وتی یېکې " "
 ناسراوه، شوې نښکی سېرنج راکشی گه شتیار یی، مېنمېنت کی
 تایه تیان بې یېکې دروست کردووه.

د. فاخر عالی خان ئاوده لی / ماموستا له زانکې سېران

سهرچاوه:

<https://www.bbc.com/news/magazine-16681636>

<https://www.guampedia.com/wwii-sgt-shoichi-yokoi-last-straggle/r-on-guam>

چه ند وېنه یه کی سېچی یېکې و شوې نی مانه وه و که لوپه له کانی له
 دوورگه ی گوام

